

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

28 грудня 2020 року № 164

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки; 013 Початкова освіта;

014 Середня освіта (за предметними спеціальностями);

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціалізація: Педагогічні працівники закладів освіти

Напрямок: Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти. Основи андрагогіки

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 26 листопада 2020 р. № 09).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 28 грудня 2020 р. № 06) та введено в дію наказом ректора від 28 грудня 2020 р. № 164.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту»; постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р; наказів МОН України від 15.01.2018 № 36 «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти», від 23.03.2018 № 283 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи», а також рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239 та інших.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Ковбасюк Т.Л., к.пед.н., завідувач, доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;
2. Олійник І.М., к.пед.н., доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти;
3. Демченко В.В., к.пед.н., доцент кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Актуальність програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників за напрямом «Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти. Основи андрагогіки» полягає в необхідності забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників в умовах реалізації освітньої реформи, Концепції «Нова українська школа» з питань розуміння фізіологічних змін у розвитку особистості, процесу розвитку психіки людини, людини як особистості й професіонала, особливостей розвитку процесу учіння здобувачів освіти, організації освітнього процесу загалом.

Розвиток – це зміни від простого до складного, від нижчого до вищого в результаті накопичення кількісних змін, які призводять до якісних перетворень. Розвиток психіки людини ніколи не припиняється, характеризується чергуванням стабільних та кризових періодів у її житті. Він є незворотнім, змінюється лише за напрямом (прогрес або регрес), інтенсивністю (є нерівномірним), характером та якістю; відбувається за певними законами. Кожна людина проходить однакові вікові етапи психічного розвитку, але при цьому переживає їх індивідуально, оскільки має свої особливості нервової системи, розумові здібності, фізичні властивості тощо. Будь-який віковий етап психічного розвитку особистості характеризується провідною діяльністю, психологічними новоутвореннями, соціальною ситуацією розвитку та кризою. Людська психіка не розвивається лише за рахунок дозрівання мозку, існують рушійні сили психічного розвитку особистості.

Навчання здобувачів освіти у XXI столітті повинен здійснювати педагогічний працівник із високим рівнем професійної компетентності, зокрема психологічно-фасилітативної, яка передбачає усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я особистості; здатність сприяти творчому становленню здобувачів освіти та їхній індивідуалізації. Завдання педагога – розвивати емоційну сферу і фізичне становлення учнів, допомагати їх моральному становленню та творчій самореалізації, адже основною функцією педагогічного працівника є розвиток індивідуальності кожного здобувача освіти.

Переосмислення соціальної і професійної місії педагога, актуалізує необхідність підготовки фахівців на засадах андрагогіки, доступній та відкритій щодо запитів та інтересів особистості, гнучкій, варіативній, яка дозволяє найбільш ефективно адаптувати спеціалістів до сучасних соціокультурних умов, працювати творчо, приймаючи нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникаючи стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції, забезпечувати випереджувальність розвитку освіти, реалізовувати освітні проекти, витримувати конкуренцію ринку освітніх послуг тощо.

Упровадження принципів андрагогіки в практику післядипломної освіти дає змогу максимально ефективно поєднувати теорію і практику з досвідом роботи слухачів і визначати цінність цього досвіду у навчанні. Досягнути цього можна, йдучи від відомого до невідомого, заохочуючи обмін досвідом, використовуючи практичні завдання, сфокусовані на професійному досвіді.

1.2. Цільова аудиторія

Педагогічні працівники закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та позашкільної освіти.

1.3. Мета програми

Метою освітньої програми є підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти різних типів і форм власності щодо реалізації завдань державних стандартів освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання основних засад реалізації сучасних підходів в освітньому процесі;

готовність до організації освітнього процесу з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей здобувачів освіти, основ андрагогіки;

здатність організовувати безпечне, здорове, інклюзивне освітнє середовище; визначати освітні потреби і запити;

здатність застосовувати технології, методики, методи навчання, формувати у здобувачів освіти навички самоосвіти і саморозвитку впродовж життя;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

1.4. Профілі базових компетентностей педагогічних працівників

Головна ідея підвищення кваліфікації – забезпечити індивідуально-особистісне та професійно-діяльнісне самовдосконалення педагогічних працівників завдяки активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків, а саме:

психолого-педагогічного супроводу розвитку здобувачів освіти, їх адаптації до умов освітнього середовища;

психологічної діагностики та аналізу динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти;

реалізації розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти, основи андрагогіки;

консультативної допомоги всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку тощо.

Базові компетентності педагогічних працівників містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, які вони мають набути для успішного виконання стратегічної мети й завдань реформування освіти:

професійна-педагогічна компетентність – обізнаність з новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню особистості; здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів сучасної освіти;

психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини; здатність сприяти творчому становленню дітей, з урахуванням віку, освітніх та життєвих потреб, реальних можливостей, індивідуальних особливостей і досвіду, психіки і фізіології;

соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні, усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

фахова компетентність – знання фахових методик, виховних технологій;

інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні завдання і проблеми у професійної діяльності, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Очікувані результати навчання охоплюють:

Знання і розуміння	анатомо-фізіологічних особливостей та психічного розвитку особистості на різних вікових етапах життя; сучасних тенденцій розвитку освіти; основ андрагогіки; особливостей процесів навчання, виховання та
---------------------------	--

	розвитку дітей; основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної та діяльнісної парадигми освіти.
Розвинені вміння	організовувати педагогічну діяльність з врахуванням психолого-педагогічних умов; конструювати та здійснювати освітній процес із використанням різноманітних методів, форм і підходів; навчати, виховати та розвивати дітей для забезпечення психічного та особистісного розвитку дитини; організовувати освітньо-розвивальне середовище; проектувати власну програму професійно-особистісного зростання; застосовувати знання у практичних ситуаціях; генерувати нові ідеї (креативність); виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Диспозиції (цінності, ставлення)	дитиноцентризм, цінність особистості; готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; відданість ідеї щодо значущості для освітнього процесу усіх його учасників; рефлексія власної професійної діяльності.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності педагогічних працівників в умовах реформування і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Програма містить інваріантну та варіативну складові, що забезпечують можливість вибору слухачами курсів підвищення кваліфікації тематики занять, відповідно запитів. Варіативна складова передбачає не більше 25% від загальної кількості годин.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

за напрямом «Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти. Основи андрагогіки» заочною формою навчання

(30 аудиторних годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Анатомо-фізіологічні особливості та психічний розвиток особистості на різних вікових етапах життя				
Тема 1.1. Анатомо-фізіологічні особливості та	2			2

психологія дошкільного дитинства				
Тема 1.2. Анатомо-фізіологічні особливості та психічний розвиток молодших школярів	2			2
Тема 1.3. Психологія підліткового віку	2			2
Тема 1.4. Психологія юнацького віку та дорослих людей	2			2
Усього годин за модулем	8			8
Варіативна складова				
Тема. Характеристика раннього підліткового віку. Причини і типи порушень поведінки у дітей молодшого шкільного віку	2			2
Тема. Емоційний інтелект та можливості його розвитку у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку		2		2
Тема. Розвиток соціально-психологічної компетентності здобувачів освіти засобами ефективної комунікативної взаємодії		2		2
Модуль 2.				
Психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу				
Тема 2.1. Особливості розвитку у дітей 6 – 7 років психічних і пізнавальних процесів. Адаптація першокласників до навчання у школі	2			2
Тема 2.2. Роль навчання та виховання у психічному та особистісному розвитку дитини		2		2
Тема 2.3. Психолого-педагогічні особливості формування критичного мислення у здобувачів освіти	2			2
Тема 2.4. Характеристика діяльнісного навчання та його вплив на всебічний розвиток дитини		2		2
Тема 2.5. Психолого-педагогічні особливості формування картини світу дітей різного віку	2			2
Усього годин за модулем	6	4		10
Варіативна складова				
Тема. Психологія освітньої діяльності учнів. Психолого-педагогічні умови організації навчання	2			2
Тема. Психолого-педагогічні чинники	2			2

попередження та подолання шкільної дезадаптації школярів різних вікових груп				
Модуль 3. Андрагогічні засади розвитку особистості				
Тема 3.1. Андрагогіка в системі людинознавства	2			2
Тема 3.2. Навчання дорослих в умовах неперервної освіти	2			2
Тема 3.3. Андрагогічний підхід у підготовці здобувачів освіти		2		2
Тема 3.4. Психолого-педагогічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників	2			2
Усього годин за модулем	6	2		8
Модуль 4. Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Усього годин за модулем			4	4
Усього	20	6	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Анатомо-фізіологічні особливості та психічний розвиток особистості на різних вікових етапах життя

Тема 1.1. Анатомо-фізіологічні особливості та психологія дошкільного дитинства

Основні анатомо-фізіологічні особливості та характеристика розвитку психічних пізнавальних процесів (відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення та уяви) дитини першого року життя, раннього дитинства та дошкільного віку.

Особливості психічного розвитку немовляти: провідна діяльність та структура соціальної ситуації розвитку. Новоутворення немовлячого віку та криза першого року життя.

Особливості психічного розвитку в ранньому дитинстві. Характеристика соціальної ситуації розвитку дитини раннього віку. Криза трьох років. Основні новоутворення раннього дитинства.

Психологічна характеристика дошкільного віку. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність соціальної ситуації розвитку дошкільного віку. Потреби дитини. Психологічні новоутворення даного вікового періоду. Особливості мовлення.

Тема 1.2. Психічний розвиток дітей молодшого шкільного віку

Анатомо-фізіологічні особливості та психічний розвиток молодших школярів. Кризи семи років: поява «соціального Я» дитини, нове «внутрішнє життя» (поява афективних комплексів). Психологічні новоутворення віку (довільність психічних процесів; поява внутрішнього плану дій, рефлексії (осмислення умов, закономірностей та механізмів своєї діяльності); самооцінка та контроль.

Навчання як провідна діяльність. Основні компоненти та складові навчальної діяльності. Відчуття та сприймання молодших школярів. Розвиток пам'яті та мислення. Уява та мовлення в молодшому шкільному віці.

Тема 1.3. Психологія підліткового віку

Анатомо-фізіологічний розвиток особистості у підлітковому віці. Основні характеристики пубертатного періоду. Поява сексуальної поведінки. Структурні та функціональні зміни у мозковій діяльності.

Особливості психічного розвитку підлітків. «Криза 13 років», її причини та суть. Психологічні новоутворення: «самосвідомість» (центральне) та «відчуття дорослості» як приналежність до світу дорослих. Нова соціальна ситуація

розвитку підлітків. Інтимно-особистісне спілкування з однолітками як провідна діяльність віку. Психологічні особливості спілкування і взаємин підлітків з однолітками та дорослими.

Психологічні особливості навчальної діяльності. Поява логічного мислення, формування смислової логічної пам'яті, розвиток абстрактного та формування понятійного мислення. Розвиток здібності до експериментування. Формування самостійного та творчого мислення. Особливості розвитку уваги, уваги та мовлення.

Тема 1.4. Психологія юнацького віку та дорослих людей

Юнацький вік як межа між дитинством та дорослістю. Етапи юнацького віку: рання юність (15–18 років) та юність (18–23 роки). Особливості анатомо-фізіологічних процесів в період юнацтва.

Розвиток психічних процесів в юнацькому віці. Зміни в соціальній ситуації розвитку. Психологічна готовність до дорослого життя, її критерії. Професійне та особистісне самовизначення як центральне новоутворення юнацького віку. «Криза ідентичності». Варіанти становлення ідентичності. Нова система мотивів щодо учіння. Навчання як провідна діяльність. Якісні зміни у психічній діяльності. Зміни у процесах сприймання, поява раціональних прийомів запам'ятовування, збільшення обсягу пам'яті та уваги. Поява абстрактного та узагальнюючого мислення. Особливості розвитку уваги та мовлення. Зміна взаємин з дорослими.

Період дорослості як тривалий відрізок життя людини. Періодизація вікових меж етапів дорослого віку. Анатомо-фізіологічні особливості дорослого віку. Кризи дорослого віку: нормативні (пов'язані із завершенням певного етапу психічного розвитку та переходом до нового вікового періоду); ненормативні (виникають у складних життєвих умовах); біологічні (характеризуються переживаннями та протиріччями у внутрішньому світі людини, виражають суб'єктивне ставлення до подій та життя). Особливості розвитку відчуттів та сприймання дорослих, мовлення та уваги в дорослому віці.

Варіативна складова

Тема. Характеристика раннього підліткового віку. Причини і типи порушень поведінки у дітей молодшого шкільного віку

Соціально-психологічні аспекти розвитку раннього підліткового віку. Характеристики фізичного і фізіологічного розвитку дитини в перехідному віковому віці. Особливості психосексуального розвитку. Загальна психологічна характеристика ситуації розвитку молодшого школяра. Формування особистості в ранньому шкільному віці. Розвиток пізнавальної сфери. Ставлення до навчальної діяльності та розвиток пізнавальних процесів. Розвиток емоційно-вольової сфери.

Психологічні новоутворення раннього підліткового віку. Особливості формування і проходження кризи в підлітковому віці. Основні причини кризи.

Сепарація.

Соціальна ситуація розвитку. Соціальна активність підлітків. Особливості спілкування з однолітками в підлітковому віці, дружба та взаємостовунки хлопців та дівчат. Роль міжособистісних стосунків у формуванні особистості дитини. Провідний вид діяльності в перехідному віці. Поява почуття дорослості як специфічне новоутворення самосвідомості. Особливості самооцінки. Афект неадекватності, фрустрації як характерні прояви підліткового віку. Інтереси та спрямованість особистості, формування життєвих цінностей.

Негативні поведінкові реакції та їх характеристика, причини виникнення. Основні чинники появи девіантної поведінки у підлітковому віці. Характеристики деліквентної та адиктивної поведінки. Патологічні зміни характеру, як чинник формування порушень поведінки в ранньому підлітковому віці.

Тема. Емоційний інтелект та можливості його розвитку у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку

Зміст понять «емоційний інтелект», «розвиток емоційного інтелекту» у контексті розвитку особистості. Вікові передумови розвитку емоційного інтелекту. Психолого-педагогічні засади розвитку емоційного інтелекту особистості у процесі соціалізації.

Особливості емоційного розвитку дітей дошкільного віку. Рівень розвитку емоційного інтелекту в дошкільників. Становлення емоційного інтелекту в дошкільному віці як передумова його розвитку в молодшого школяра.

Сучасні діагностичні методики, спрямовані на вивчення емоційного інтелекту: стан сформованості здатності розпізнавати і розуміти емоційні стани іншої людини, визначати рівень розвитку емпатії, виявляти види емпатичних реакцій; стани сформованості здатності до вираження емоційних станів, використання емоцій, дослідження стану емоційної регуляції, визначення емоційного фону, його стійкості і чинників, що його зумовлюють, визначення емоційного портрету дитини дошкільного та молодшого шкільного віку.

Методики розвитку емоційного інтелекту та емпатії: практика уважності, арт-терапія, казкотерапія, ненасильницьке спілкування, дихальні практики. Ігрова діяльність як засіб розвитку емоційного інтелекту особистості.

Тема. Розвиток соціально-психологічної компетентності здобувачів освіти засобами ефективно-комунікативної взаємодії

Комунікація як процес встановлення та розвитку контакту. Розвиток мовленнєвих і комунікативних здібностей у дітей.

Функції спілкування. Класифікації спілкування: інформаційно-комунікативний, регулятивно-комунікативний та афективно-комунікативний види спілкування.

Структура спілкування. Функції спілкування: комунікативна – обмін інформацією між індивідами та її уточнення, розвиток; інтерактивна – організація

взаємодії суб'єктів, які спілкуються, тобто обмін не тільки знаннями, думками, ідеями, а й діями, зокрема при побудові спільної стратегії взаємодії; перцептивна – процес взаємного сприймання й розуміння співрозмовників, пізнання ними одне одного.

Стратегії соціальної поведінки як фундамент розвитку повноцінної особистості. Соціалізація. Соціальне виховання. Структура соціальної компетентності. Компоненти соціальної компетентності: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний. Тренінгові заняття для формування соціальних компетентностей школярів.

Модуль 2.

Психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу

Тема 2.1. Особливості розвитку у дітей 6 – 7 років психічних і пізнавальних процесів. Адаптація першокласників до навчання у школі

Загальна психологічна характеристика ситуації розвитку молодшого школяра. Основні новоутворення психіки. Молодший шкільний вік: адаптаційні, навчальні, поведінкові труднощі. Психологічна характеристика готовності та адаптації дитини до навчання у школі. Розвиток пізнавальних та психічних процесів, емоційно-вольової сфери. Психологічні новоутворення дітей молодшого шкільного віку. Формування особистості в ранньому шкільному віці. Особливості спілкування молодших школярів.

Криза 7 років. Формування «соціального Я», самосвідомості та самооцінки. Вплив новоутворень на розвиток свідомості дітей молодшого шкільного віку (6 – 7 років). Роль сім'ї у період адаптації молодшого школяра до навчання.

Тема 2.2. Роль навчання та виховання у психічному та особистісному розвитку дитини

Навчання як основний чинник та форма прояву особистості дитини. Якісні зміни особистості в результаті її навчання та виховання. Особистісно-діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу. Види діяльності учнів. Форми організації взаємодії в освітньому процесі.

Врахування індивідуальних та психолого-фізіологічних особливостей розвитку дітей в освітній діяльності. Індивідуалізація та диференціація навчання та їх роль у психічному та особистісному розвитку учнів.

Тема 2.3. Психолого-педагогічні особливості формування критичного мислення у здобувачів освіти

Поняття критичного мислення. Технологія розвитку критичного мислення як освітня інновація. Психолого-педагогічне підґрунтя розвитку критичного мислення у молодшому шкільному віці.

Умови формування критичного мислення молодших школярів з урахуванням

психологічних особливостей цієї вікової групи дітей

Роль таксономії навчальних цілей і результатів Б. Блума для розроблення вчителем методики розвитку критичного мислення учнів засобами окремих предметів.

Особливості організації навчання та процес моделювання уроків за технологією розвитку критичного мислення.

Тема 2.4. Характеристика діяльнісного навчання та його вплив на всебічний розвиток дитини

Діяльнісний підхід в освіті – організація освітнього процесу, за якої головна увага приділяється активній, різнобічній, продуктивній, максимально самостійній навчально-пізнавальній діяльності учнів. Суттю діяльнісного підходу є розвиток особистості учня на основі засвоєння ним способів дій.

Організація освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі як вимога Державного стандарту. Система дидактичних принципів реалізації діяльнісного походу. Форми взаємодії в ході навчальної діяльності.

Діяльнісне навчання як таке, що формує у школярів досвід різноманітної діяльності (навчально-пізнавальної, комунікативної, практичної та ін.), що є основою для розвитку наскрізних вмінь та особистісних якостей і здібностей школярів.

Тема 2.5. Психолого-педагогічні особливості формування картини світу дітей різного віку

Наукова картина світу як специфічна форма систематизації наукового знання. Формування картини світу школяра як шлях оптимізації його взаємодії з навколишнім середовищем.

Шляхи формування наукової картини світу в дітей різного віку з урахуванням психологічних та вікових особливостей. Інтегративний підхід до визначення змісту та організації освітнього процесу на всіх рівнях, від початкової школи до вузівської підготовки для формування цілісної картини світу.

Картина світу школярів як особистісна характеристика, як сукупність уявлень, поглядів, переконань, в яких виявляється ставлення людини до реальної дійсності. Наукові знання як частина, підтвердження діалектичного погляду на світ.

Варіативна складова

Тема. Психологія освітньої діяльності учнів. Психолого-педагогічні умови організації навчання

Мета та результат освітньої діяльності школярів. Навчальна діяльність як основний вид діяльності школярів. Учень як суб'єкт діяльності. Мотивація як

складова освітнього процесу. Розвиток пізнавальних потреб та мотивів самовдосконалення, самовираження та самореалізації особистості.

Психолого-педагогічні умови ефективного навчання учнів. Зміст, форми, методи та засоби організації освітньої діяльності школярів.

Тема. Психолого-педагогічні чинники попередження та подолання шкільної дезадаптації школярів різних вікових груп

Шкільна дезадаптація як утворення неадекватних механізмів пристосування дитини до школи. Прояви та основні ознаки шкільної дезадаптації в молодших школярів. Форми та основні причини дезадаптації дітей початкової школи. Перша форма: несформованість елементів і навичок навчальної діяльності. Друга форма: несформованість мотивації учіння, спрямованість на інші, позашкільні види діяльності. Третя форма: нездатність до довільної регуляції поведінки, уваги, навчальної діяльності. Класифікації невстигаючих школярів. Шкільний невроз, як наслідок дезадаптації у початковій школі.

Порушення сімейної структурної взаємодії (батьківсько-дитячих стосунків) як один з факторів появи шкільної дезадаптації у дітей. Причини та наслідки.

Порушення соціалізації в школі як чинник дезадаптації. Основні цілі соціалізації. Соціально-психологічна адаптація. Адаптація як психологічний феномен. Порушення адаптації. Вплив стресових факторів на порушення адаптації у дітей.

Психологічні рекомендації щодо попередження дезадаптації учителю початкових класів. Профілактика шкільної дезадаптації дітей початкової школи.

Модуль 3.

Андрагогічні засади розвитку особистості

Тема 3.1. Андрагогіка в системі людинознавства

Освіта дорослих як цілісний процес навчання. Розвиток здібностей, розширення знань та підвищення професійного рівня здобувачів освіти, відповідно до їх особистих потреб чи потреб суспільства.

Урахування особливостей пізнавальних процесів у дорослих, їхніх когнітивних можливостей, здатностей до рефлексії, змін у мотиваційній сфері, у сформованих життєвих цінностях. Морально-етичні особливості навчання дорослих.

Тема 3.2. Навчання дорослих в умовах неперервної освіти

Неперервність як ідея, принципи навчання, якість освітнього процесу, умова становлення людини. Витоки ідеї неперервності в освіті.

Соціально-освітній і психолого-андрагогічний аспекти неперервної освіти. Функції неперервної освіти. Освіта дорослих як структурний компонент системи неперервної освіти і соціальний інститут. Інституційні форми освіти дорослих в

сучасному суспільстві.

Принципи організації навчання дорослих у різних суб'єктів освітніх послуг. Вікові особливості здібності людини до навчання. Розвиток професійно-особистісного потенціалу здобувачів освіти в системі післядипломної педагогічної освіти.

Оволодіння новими освітніми технологіями з метою розвитку власного світогляду, організації власного навчання, підвищення своєї майстерності, професіоналізму, компетентності педагога.

Тема 3.3. Андрагогічний підхід у підготовці здобувачів освіти

Процес навчання дорослих як система: освітні потреби; мета і завдання навчання; зміст, методи та результати навчання. Система елементів процесу навчання: потреба (реальна, усвідомлена), мета і завдання (конкретні, досяжні), зміст (актуальний, прикладний), методи (андрагогічні, інтерактивні, адекватні), засоби (сучасні), результати (вимірні).

Система взаємодії між учасниками освітнього процесу: ефективна комунікація, позитивна атмосфера, мережа для обміну знаннями і досвідом. Практичний досвід реалізації андрагогічних засад у системі післядипломної педагогічної освіти.

Освітньо-інституційні принципи та принципи розвитку знань про закономірності формування світогляду особистості професіонала як основа розуміння змісту та технологій навчання дорослих.

Аналіз сутності андрагогічних принципів як рушійної сили неперервної освіти. Впровадження андрагогічних принципів для осмислення педагогом процесу власного навчання на всіх його етапах та набуття знань, які базуються на життєвому досвіді.

Тема 3.4. Психолого-педагогічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників

Поняття про концептуальні засади сучасної парадигми освіти. Акмеологічні умови для опанування позиції суб'єкта освітнього процесу. Фасилітативна підтримка здобувача освіти, взаємодопомога, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, інтерактивне взаємонавчання.

Здобувач освіти як активний суб'єкт творчої самореалізації з певними професійними потребами, запитамі, потенційними можливостями, що передбачають сукупність багатоваріантних, різнопрофільних, диференційованих форм, педагогічних методів, прийомів, метатехнологій, організаційно-педагогічних, науково-методичних, дослідно-експериментальних і соціальних заходів, які допоможуть педагогу успішно вирішувати професійні завдання при підготовці творчої особистості, активної і підприємливої, відповідального громадянина.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення особливостей врахування знань з психофізіології в освітньому процесі. Ефективність реалізації програми у професійній діяльності педагогів, психологів, що сприяють розвитку професійної компетентності. Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації здобувачів освіти.